

Weer aan zet met de tablet

Carla Meuleman

20 november 2012

Bitterstraat 57
Postbus 1378
8001 BJ Zwolle

t. 038 – 851 57 00
e. info@wijz.nu
www.wijz.nu

ABN-AMRO 45.91.44.561
KvK 05048779
niet BTW plichtig

Weer aan zet met de tablet

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	blz 2
2. Doelstelling	blz 3
3. Doelgroep	blz 4
4. Projectaanpak	blz 4
5. Projectpartners	blz 7
6. Ervaringen elders	blz 9
7. Resultaten en resultaatmeting	blz 9
8. Samenhang andere projecten	blz 10
9. Regulier werk	blz 10
10. Begroting	blz 12

Bijlage 1 Nadere doelgroepsbepaling

Bijlage 2 Technische specificaties

Bijlage 3 Zelfredzaamheidsmatrix

11.

Weer aan zet met de tablet

1. Aanleiding

Tot op hoge leeftijd in contact blijven met je omgeving en mee kunnen praten en doen:

- ✓ Zelf keuzes kunnen maken aan de hand van actuele informatie.
- ✓ Dagelijks actief blijven met allerlei spelletjes met anderen.
- ✓ Regelmatig contact met vrienden, kennissen en zo nodig de (thuis)zorg

Met de nieuwe technologieën, is dit voor senioren bereikbaar.

In de maatschappij zie je met name dat jongeren volop gebruik maken van social media en internettoepassingen. Er wordt volop getwitterd, gesmsd en contact gelegd via Facebook. Via apps wordt het ict-gebruik verder uitgebreid. Dit alles vindt plaats via laptops, smartphones of sinds kort ook tablets.

Met de introductie van tablets is de technische drempel voor senioren om ICT te gebruiken grotendeels geslecht: zij blijken uitstekend met een tab en apps overweg te kunnen. Echter een groep kwetsbare ouderen (hoge leeftijd, alleenstaand) lijkt moeite te hebben deze stap te nemen, terwijl juist deze groep er veel baat bij zou kunnen hebben.

“Ingewikkeld”
“wat heb ik eraan”
“veel te duur”
“gevaarlijk”

Dit zijn argumenten om er maar niet aan te beginnen.

Met dit project willen we deze kwetsbare groep mensen helpen de drempel over te stappen. En dat is geen overbodige luxe: juist ouderen hebben behoefte aan steun en informatie uit hun omgeving, omdat mobiliteit en vitaliteit afnemen bij het stijgen van de leeftijd.

Met behulp van tijd en aandacht willen we ze kennis laten maken met deze nieuwe technologie.

Dit project maakt zorg en welzijn beter toegankelijk en werkt efficiency in de hand. Immers, via ict kan ook hulp en zorg op afstand geboden worden. Daarnaast biedt het kansen voor participatie en dagbesteding. Dit project wordt samen met vrijwilligers uitgevoerd en in samenhang met het overige zorg- en welzijnsaanbod neergezet, waardoor duurzaamheid en kwaliteit van het aanbod gewaarborgd zijn.

2. Doelstelling

Ouderen de mogelijkheid bieden langer zelfstandig te wonen en te participeren door middel van gebruik van ICT en de tablet. Hiervoor wordt het sociale netwerk van de deelnemers versterkt danwel vergroot, wordt de zelfregie versterkt en draagt het project bij aan activering en dagbesteding. Tevens draagt het bij aan vermindering van de zorgkosten door preventie en efficiency. Tot slot levert het project kennis en ervaring op over hoe je op een goede wijze de tablet onder de doelgroep kwetsbare ouderen kunt introduceren.

Ten eerste is het project gericht op het versterken en behouden van de sociale contacten van de deelnemer. Er bestaat veel eenzaamheid onder senioren. Zo voelt ruim 1/3 van de senioren zich matig tot ernstig eenzaam en stijgt dit naar 51% onder 85 plussers.¹ Dat komt door het wegvallen van sociale contacten als gevolg van overlijden. Maar ook door de verminderde mobiliteit en beperkingen in de communicatie, die ervoor zorgen dat het moeilijker is contact te onderhouden met anderen. Men komt minder buiten, ontmoet geen andere mensen of kan gesprekken moeilijk volgen. Sociaal isolement is een ernstige bedreiging vormt voor iemands gezondheid en welbevinden en maakt het moeilijker om volwaardig mee te doen en te participeren (Machielse 2006). En juist bij het ouder worden ontstaan vaker en meer gemiservaringen: gemis aan een partner, aan vitaliteit en lichamelijke vermogens, aan werk en contact met burens. De behoefte aan steun en sociale contacten wordt dus groter. Communicatie via ict en het gebruik van eenvoudige apps kunnen dan van grote betekenis zijn.

Ten tweede is het project gericht op versterken van de zelfregie van de deelnemers en draagt bij aan dagbesteding en activering. De toegang tot noodzakelijke voorzieningen is eenvoudiger omdat communicatie hierover wordt vergemakkelijkt. Ook is contact met zorgpersoneel of mantelzorgers makkelijker waardoor zo nodig hulp gevraagd kan worden. Dit bevordert het gevoel van veiligheid. Ook blijven mensen langer actief (bijv. door het doen van geheugenspelletjes allen of met anderen) en “bij de tijd” (door het volgen van het nieuws) en wordt zo de gezondheid en vitaliteit bevorderd.

Ten derde draagt het project bij aan het verminderen van de (toekomstige) zorgvraag doordat mensen een sociaal netwerk hebben waar zij hulp kunnen vragen. En het verbinden van de zorg aan het (digitale) netwerk biedt ook allerlei kansen. Contact en consultatie van een hulpverlener is één van de mogelijkheden. Bijvoorbeeld doordat de wijkverpleegkundige oproepbaar is via de tablet en zo nodig advies kan geven of op huisbezoek kan gaan. Of door gebruik te maken van een applicatie² die nagaat of doktersbezoek noodzakelijk is en wat men zelf kan doen om het gezondheidsprobleem aan te pakken.

Tot slot levert het project kennis en ervaring over de exacte meerwaarde van het gebruik van tablets voor de doelgroep en de wijze waarop ICT geïntroduceerd kan worden bij kwetsbare senioren. Momenteel is daarover nog weinig informatie bekend.

---

¹ GGD Ouderenmonitor 2011

² App: “moet ik naar dokter” ontwikkeld okt 2012 in Apeldoorn

3. Doelgroep

De doelgroep bestaat uit senioren in Zwolle en Kampen die:

- ✓ Weinig mogelijkheden hebben om naar buiten te gaan en langs die weg contact met anderen te hebben (verminderde mobiliteit)
- ✓ Graag meer in contact willen komen met anderen (motivatie) en/of meer betrokken wil zijn bij de maatschappij/stad/buurt.
- ✓ Nog geen gebruik maken van een tablet, maar daar niet negatief tegenover staan
- ✓ In voldoende mate kunnen zien en horen
- ✓ Die gemotiveerd (“enthousiast”) zijn om iets nieuws te proberen
- ✓ Deels gebruik maken van thuiszorg

Er wordt naar gestreefd dat de deelnemers onderling persoonlijk met elkaar kunnen en willen hebben, bijvoorbeeld omdat zij bij elkaar in de buurt wonen, een gezamenlijke activiteit bezoeken of doordat zij bereid zijn elkaar te ontmoeten (eventueel met hulp van een welzijnswerker). Daarnaast gaan we op zoek naar een aantal mensen die gebruik maken van thuiszorg om zo te kijken of er meerwaarde is in het hebben van digitaal contact tussen de deelnemers en de thuiszorg.

De doelgroep wordt geworven via:

- ✓ WijZ en Welzijn Kampen
- ✓ (Thuis)zorgorganisaties, o.a. via Buurtzorg in Zwolle Zuid en Icare V en V in Kampen.
- ✓ Welzijnsorganisaties, (thuis)zorginstellingen en woningcorporaties uit Zwolle en Kampen

In totaal kunnen minimaal 20 kwetsbare senioren uit Zwolle en 10 uit Kampen deelnemen. In totaal dus minimaal 30.

In [bijlage 1](#) vindt u alvast enkele acties die zijn ondernomen om te komen tot een concrete invulling van de doelgroep.

4. Projectaanpak

Stuurgroep/werkgroep

Er wordt een stuurgroep ingesteld met vertegenwoordigers van de verschillende projectpartners. Deze groep komt lopend het project 4 keer bijeen: voor de start twee keer, halverwege het project voor tussenevaluatie en aan het eind van het project.

Daarnaast is er een werkgroep in Zwolle en een werkgroep in Kampen die lokaal het project afstemt en coördineert. Tevens is een technische werkgroep actief die de technische voortgang volgt.

Vorbereidingsfase december 2012 tot februari 2013

In het begin van de voorbereidingsfase van het project wordt bepaald welke applicaties worden gebruikt tijdens de introductie van de tablet bij de senior. De applicaties die worden geselecteerd zijn eenvoudig en veilig in gebruik. Tevens bieden ze plezier en mogelijkheden

tot sociaal contact. Er wordt gezocht naar applicaties waarbij de thuiszorg contact kan onderhouden met de doelgroep. Ook wordt er nadrukkelijk gezocht naar applicaties die erop gericht zijn om zorgkosten te voorkomen, om contact te onderhouden met het netwerk, om de maatschappelijke participatie te bevorderen en (zie bijlage 2)

De lijst met geschikte applicaties wordt voorbereid door de projectleider in samenspraak met de ICT adviseur en vrijwilligers en vastgesteld binnen de stuurgroep.

Er wordt een protocol voor ingebruikname van de tablet gemaakt. Zo is het belangrijk dat nieuwe gebruikers (de senioren dus) stapsgewijs geïntroduceerd worden in de mogelijkheden van applicaties en van internet.

Het eisenpakket aan de hardware en de verbindingen wordt bepaald en de tablets worden ingekocht. Er wordt vastgesteld hoe de uitrol van de tablets zal plaats vinden (zie bijlage 2).

Vrijwilligers worden geworven in samenspraak met Seniorweb. Samen met Seniorweb wordt de scholing voor vrijwilligers ontwikkeld en uitgewerkt. Zo mogelijk wordt samengewerkt met een school³ om te kijken of zij middels de inzet van studenten ondersteuning kunnen bieden bij deze scholing en later bij de ondersteuning van de vrijwilligers.

Aan het einde van de voorbereidingsfase wordt vastgesteld welke mensen of groepen we precies gaan benaderen,

Tijdens de voorbereidingsfase worden in de stuurgroep de volgende zaken besproken en afgestemd:

- ✓ programma van eisen bepalen voor de applicaties
- ✓ bepalen hoe het beheer over de tablets plaats vindt
- ✓ bepalen van geschikte applicaties voor de tablets, met name wordt gekeken naar applicaties die zorgkosten kunnen voorkomen
- ✓ mogelijk betrekken van andere geschikte samenwerkingspartners zoals een onderwijsinstelling of woningbouwvereniging
- ✓ zorgen voor PR en uitdragen van het project
- ✓ bepalen welke groep senioren benaderd wordt voor het verstrekken van de tablets
- ✓ bruikleenovereenkomst vaststellen en eventueel onder welke condities iemand via het project een tablet kan aanschaffen

Uitvoeringsfase: februari 2013 tot februari 2014

In het begin van deze fase worden de vrijwilligers geschoold voor het project. De vrijwilligers zijn bij voorkeur al ervaren in het gebruik van de tablet. Tijdens de scholing krijgen zij uitleg over de wijze waarop zij de doelgroep kunnen begeleiden bij het gebruik van de tablet en hoe het protocol van ingebruikname werkt. De vrijwilligers krijgen de tablet gedurende de scholingsperiode in bruikleen zodat zij thuis ermee kunnen oefenen. De scholing wordt verzorgd door Seniorweb, zo nodig aangevuld met de ICT adviseur en studenten 3).

Er wordt gewerkt met een groep van 8 tot 10 vrijwilligers in Zwolle en 5 tot 7 in Kampen. Dit zijn vitale senioren die enthousiast zij over en ervaren zijn in social media en die bereid zijn

---

³ Nov. 2012 Er zijn inmiddels contacten gelegd met Windesheim, verpleegkunde of Toegepaste Gerontologiestudenten kunnen hier mogelijk bij ingezet worden.

deze kennis over te dragen. Ook het belang van het onderhouden van het sociale netwerk van de oudere en hoe deze te bevorderen met behulp van de tablet is onderdeel van de training. Geduld en goede communicatieve vaardigheden zijn hierbij erg belangrijk. Zij worden de ict ambassadeurs van het project en dienen als hulp- en vraagbaak voor de senioren. Zij komen in het begin wekelijks en daarna tweewekelijks thuis bij de deelnemers om hen te begeleiden bij het gebruik van de tablet.

De vrijwilligers krijgen begeleiding van de beroepskrachten van WijZ en Welzijn voor Kampen, eventueel op techniek aangevuld door studenten. De vrijwilligers komen regelmatig in kleine groepjes bij elkaar om ervaringen uit te wisselen.

De doelgroep wordt benaderd door de beroepskracht en thuis bezocht. Tijdens dit gesprek wordt gekeken of iemand geschikt en gemotiveerd is voor deelname aan het project en wordt de zelfredzaamheidsmatrix ingevuld. Ook wordt uitgelegd dat het doel van de tablet toegelicht en vertaald naar de situatie van de oudere. Wanneer de oudere voldoet aan de voorwaarde voor deelname, wordt deze gekoppeld aan een vrijwilliger/ict ambassadeur. De bruikleenovereenkomst worden getekend en de tablet wordt uitgereikt.

De deelnemer krijgt een tablet in bruikleen voor een **half** jaar. De eerste maand hoeft de deelnemer niets te betalen voor de tablet. Daarna betaalt de deelnemer maandelijks een bedrag (€ 15). Na een half jaar, kan de bruikleenovereenkomst zo nodig nog een half jaar worden verlengd of wordt het apparaat uitgedeeld aan een nieuwe deelnemer. Bewust wordt gekozen voor een abonnementsvorm, zodat mensen die de tablet niet gebruiken het apparaat terug geven.

De 30 deelnemers krijgen elk een tablet met apps op maat. De vrijwilliger zorgt ervoor dat de juiste applicaties stapsgewijs op de tablet worden geïnstalleerd, op basis van de wensen van de deelnemer. De vrijwilliger kiest hiervoor uit een lijst van vastgestelde applicaties. Heeft de deelnemer een specifieke wens of behoefte, waar nog geen applicatie voor uitgezocht is, dan wordt dit genoteerd en gemeld in de werkgroep.

Elke deelnemer wordt opgenomen in een besloten groep binnen een bestaande toepassing zoals bijv. facebook, waar een aantal deelnemers met elkaar kan praten en communiceren. De groepen worden samengesteld aan de hand van interesses, buurt of omdat men elkaar kent, en bestaan uit ongeveer 5 deelnemers.

Er wordt ook een groep van deelnemers geformeerd, waar de thuiszorg op aansluit. De wijze waarop is onderdeel van de voorbereidingsfase.

Zo nodig worden bijeenkomsten georganiseerd voor de groepen gebruikers van de tablets, zodat zij elkaar leren kennen en er onderling contacten kunnen ontstaan.

Er worden een aantal tablets in Zwolle en Kampen verspreid voor algemeen gebruik. In Zwolle worden in de computertrefpunten in Zwolle Zuid en Dieze elk twee tablets neergezet, waar senioren kennis kunnen maken met de tablet. Deze computertrefpunten zijn wekelijks open en staan onder leiding van een aantal vrijwilligers. Senioren kunnen hier tegen een kleine vergoeding oefenen met de computer of tablet. Daarnaast is het mogelijk om workshops te volgen over bijv. social media. Zo veel wordt mogelijk gebruik gemaakt van de

lijst met geschikte applicaties. In Kampen wordt een tablet gezet in het internetcafé in de bibliotheek en één in de Maarlenhof in IJsselmuiden.

In de voorbereidingsfase worden in de stuurgroep de volgende zaken besproken en afgestemd:

- ✓ evalueren van de lijst van applicaties
- ✓ bepalen van nieuwe geschikte applicaties voor de tablets
- ✓ bepalen hoe het project doorgang kan vinden na een jaar
- ✓ voortgang evalueren t.a.v. het bereik van de doelgroep en de meerwaarde van de tablet

Evaluatiefase: november en december 2013

In de derde fase vindt de evaluatie plaats van het project en wordt een eindverslag gemaakt. Alle deelnemers worden thuis bezocht en worden opnieuw de zelfredzaamheidsmatrix ingevuld. Binnen de vrijwilligersgroep wordt een evaluatie gehouden.

Er wordt bepaald hoe dit project voortgang kan krijgen. Dat betekent dat er naast communicatie en (technische) ondersteuning ook een businesscase moet worden uitgewerkt voor Kampen en Zwolle met een opzet hoe het ontwikkelde project op eigen kracht verder kan; met inbreng van abonnementen en bijvoorbeeld reclame, bijdragen uit het bedrijfsleven etc.

5. Projectpartners

Binnen het project wordt samengewerkt door een groot aantal partners. De projectleiding is in handen van WijZ. Lopende het project wordt actief gezocht naar mogelijke nieuwe samenwerkingspartners, afhankelijk van de vragen van de deelnemers. Bij de start van het project zijn de volgende partners betrokken en hebben daarbij de volgende projecttaken:

WijZ voor de gemeente Zwolle

- ✓ werven, selecteren en begeleiden 8 tot 10 vrijwilligers
- ✓ benaderen van de (potentiele) deelnemers
- ✓ bekendheid geven aan project in media en zo mogelijk samenwerking zoeken met geïnteresseerde organisaties
- ✓ verzorgt de samenhang en informatie-uitwisseling met het project thuishet technologie (optioneel, alleen als dit project ook wordt toegekend)
- ✓ uitwerken van een businesscase waarin uitgewerkt wordt hoe het project na een jaar zelfstandig kan draaien, denk aan samenwerking met leveranciers van diensten of tablets of sponsors.
- ✓ projectleiderschap
- ✓ voorzitter stuurgroep en voorzitter werkgroep Zwolle

Welzijn in Kampen voor gemeente Kampen

- ✓ werven, selecteren en begeleiden 5 tot 7 vrijwilligers
- ✓ benaderen van de (potentiële) deelnemers
- ✓ bekendheid geven aan project in media en zo mogelijk samenwerking zoeken met geïnteresseerde organisaties

- ✓ verzorgt de samenhang en informatie-uitwisseling met het project thuishuistechnologie (optioneel, alleen als dit project ook wordt toegekend)
- ✓ uitwerken van een businesscase waarin uitgewerkt wordt hoe het project na een jaar zelfstandig kan draaien, denk aan samenwerking met leveranciers van diensten of tablets of sponsors.
- ✓ deelnemer stuurgroep, technische werkgroep en voorzitter werkgroep Kampen

Seniorweb (vrijwilligersorganisatie) Zwolle/Kampen heeft de intentie om:

- ✓ te helpen bij de werving van vrijwilligers
- ✓ opleiden van de vrijwilligers
- ✓ deelnemer aan werkgroep Zwolle en Kampen

Computertrefpunt 50+ (vrijwilligersorganisatie) Zwolle heeft de intentie om:

- ✓ mee te werken aan de mogelijkheid om mobiele ouderen kennis te laten maken met de tablets door 2 tablets tijdelijk te gebruiken binnen de computertrefpunten in Dieze en in Zwolle Zuid
- ✓ deelnemer aan werkgroep Zwolle

Internet café Kampen heeft de intentie om:

- ✓ mee te werken aan de mogelijkheid om mobiele ouderen kennis te laten maken met de tablets door 1 tablet tijdelijk te gebruiken binnen de internetcafés in de bibliotheek en Maalenhof
- ✓ deelnemer aan werkgroep Kampen

Mobiele knoppenwinkel (vrijwilligersorganisatie) Zwolle
Klussendienst Kampen

Computercursus Kampen hebben de intentie om:

- ✓ helpdesk te zijn voor eerste technische vragen
- ✓ deelnemer aan subprojectgroep Kampen en Zwolle

(Thuis)zorg Icare Verpleging en Verzorging of praktijkondersteuner Zwolle/Kampen
Buurtzorgteam Zwolle Zuid

- ✓ meedenken over de wijze waarop de zorg kan aanhaken bij dit project, afhankelijk ook van de vraag van de deelnemers. Zo zou dagelijks een kort “spreekuurtje” door de wijkverpleegkundige gedraaid kunnen worden in de besloten kring.
- ✓ aanmelden van deelnemers
- ✓ deelnemer projectgroep

Bij de start van het project willen we tevens contact zoeken met een woningbouwvereniging om te kijken of zij een seniorencomplex kennen, waar mensen wonen die passen binnen de doelgroep van dit project. Mogelijk kan een beheerder van de woningbouwvereniging ook aangesloten worden op het besloten netwerk en als helpdesk fungeren.

Er wordt contact gelegd met opleidingen om te kijken of studenten een rol kunnen spelen binnen het project. Hierbij kan gedacht worden aan het uitzoeken van informatie en het bemensen van een helpdesk.

Technische advisering

- ✓ adviseren en begeleiden bij aanschaf en uitrol van de tablets
- ✓ adviseren over de wijze waarop het project veilig kan worden vormgegeven
- ✓ op basis van programma van eisen geschikte applicaties bepalen, ook lopend het project
- ✓ adviseren over beheer van de tablets en opstellen protocol hiervoor
- ✓ adviseren aan WijZ over hoe het project op eigen kracht kan worden voortgezet, in samenwerking met het bedrijfsleven
- ✓ deelnemen aan technische projectgroep
- ✓ technische vragen beantwoorden over gebruik van tablets wanneer mobiele knoppenwinkel het niet kan oplossen
- ✓ hulp bij de scholing van vrijwilligers

6. Ervaringen anderen

Sensire heeft een groot project op terrein van ICT en zorg en werkt met Ipads. Dit project is heel grootschalig en met name gericht op de zorg. Wij nemen contact op met deze organisatie om ervaringen uit te wisselen.

Ook in de gemeente Olst/Wijhe wordt momenteel gewerkt aan het project Digitale (zorg)dienstverlening, betaald vanuit de programmatische projecten Sociale Infrastructuur. Bij dit project is o.a. een testpanel van senioren actief, die het gebruik van de ipad en de ontwikkelde applicatie Egeranium aan het testen zijn. Hun ervaring met het belang van goede scholing van de senioren en de hoeveelheid technische vragen, hebben we meegenomen in dit project. Afspraken zijn gemaakt om elkaar te informeren over voortgang en nieuwe ontwikkelingen.

Tevens zijn er contacten met Groningen over het project de “Verzoamelstee”, een project dat de toegankelijkheid van basisvoorzieningen in Groningse dorpen voor senioren wil vergroten door middel van ICT.

7. Resultaten en resultaatmeting

Dit project beoogt de volgende resultaten

- ✓ Beschrijving van de manier waarop je kwetsbare senioren succesvol kennis kunt laten maken met de tablet en mogelijke aandachtspunten hierbij. Ook redenen waarom het niet mogelijk is, en welke knelpunten er zijn.
- ✓ Beschrijving van de waarde van de tablet voor deze senioren met betrekking tot een elftal domeinen van de zelfredzaamheidsmatrix (zie bijlage 3), waarbij met name verbetering op de domeinen *Dagbesteding*, *Sociaal netwerk*, *Maatschappelijke participatie*. We doen dit middels een kwalitatief interview aan het begin en eind van het project met alle deelnemers waarbij de zelfredzaamheidsmatrix wordt ingevuld. Ook vindt er een groepsgewijze evaluatie plaats met de vrijwilligers.
- ✓ Een pilot waarbij minimaal 20 deelnemers in Zwolle en 10 in Kampen binnen een kort tijdsbestek virtueel kunnen communiceren. Het gaat daarbij in eerste instantie om hun onderlinge communicatie maar daarna ook om communicatie naar betrokkenen buiten die 30 deelnemers, bijvoorbeeld hun familie, vrienden of burens. Daarnaast worden de

deelnemers geactiveerd middels computerspelletjes en is het mogelijk de deelnemers te voorzien van informatie over voorzieningen of nieuwszaken.

- ✓ Beschrijving hoe dit project op eigen kracht kan worden voortgezet. De pilot moet leiden tot een systeem dat uit zichzelf gaat groeien. Dat betekent dat er naast communicatie en (technische) ondersteuning ook een businesscase wordt uitgewerkt voor Kampen en Zwolle met een opzet hoe het ontwikkelde project op eigen kracht verder kan; met inbreng van abonnementen en bijvoorbeeld reclame, bijdragen uit het bedrijfsleven etc.
- ✓ De structuur is op termijn uit te breiden naar alle denkbare voorzieningen die bijdragen aan het langer zelfstandig wonen van senioren. Daarbij kan worden gedacht aan contact met 1^e lijnszorg, op afstand bedienen van apparatuur in huis, personenalarmering, controle op medicijndiscipline, (leefstijl)advies, administratieve zaken etc.
- ✓ Eventueel/optoneel een bijeenkomst over de uitkomsten met geïnteresseerde partners op provinciaal niveau.

Maatschappelijke baten

Behoud dan wel verbetering bij 75% van de deelnemers op de domeinen *Dagbesteding*, *Sociaal netwerk of Maatschappelijke participatie* in de zelfredzaamheidsmatrix. Belangrijkste effect hiervan is het langer zelfstandig blijven wonen van kwetsbare ouderen en het verminderen/voorkomen van zorgkosten of kosten voor WMO voorzieningen door:

- het positieve effect op de gezondheid van betrokkenen
- het behoud van sociale steun uit de omgeving
- het gemakkelijk beschikbaar maken van informatie over voorzieningen in de buurt
- het mogelijk is om snel contact met de thuiszorg te leggen bij het ontstaan van beginnende gezondheidsvragen
- het toenemen van veiligheidsgevoelens.

8. Samenhang andere projecten in Zwolle/Kampen

Er wordt samengewerkt met bestaande en nieuwe projecten in de stad, zoals bijvoorbeeld het project Activerend Huisbezoek in Zwolle, waarbij 70 plussers bezocht worden die hun partner hebben verloren of het project Preventief Huisbezoek in Kampen. Daarnaast wordt samengewerkt met het project Thuis technologie, mocht dit project ook worden toegekend. Tijdens de huisbezoeken waarin mensen geadviseerd worden over thuis technologie, wordt ook bezien of deelname aan het project “Weer aan zet met de tablet” zinvol is.

9. Regulier werk WijZ en Welzijn voor Kampen

Beide welzijnsorganisaties hebben veel contact met de doelgroep. Het bereiken van de doelgroep van dit project, is daarom onderdeel van ons `normale werk` en daarom niet opgenomen in de begroting.

Dit geldt ook voor de PR kosten. We nemen het project mee in de bestaande communicatiekanalen van beide organisaties, zoals de website, informatie in de krant en via andere media.

Medewerkers van WijZ en Welzijn voor Kampen zijn ervaren in het begeleiden van vrijwilligers. De ervaring leert dat een nieuwe groep vrijwilligers altijd extra tijd vraagt. Ook voor dit project geldt dat met name in de opstartfase veel vragen te verwachten zijn. Door het project al in een vroeg stadium samen met Seniorweb op te pakken, en door zo mogelijk studenten te betrekken bij dit project, willen we ervoor zorgen dat het project na het eerste jaar, door kan gaan.

We maken bij het ontwikkelen van de businesscase gebruik van onze bestaande contacten en gaan deze zo mogelijk uitbreiden. Middels fondsverwerving willen we op termijn een deel van de benodigde financiën verkrijgen.

10. Begroting

	<u>Zwolle</u>	<u>Kampen</u>
<u>Hardware</u>		
Aanschaf tablets 24 (Zwolle) 12 (kampen) a € 500	12.000	6.000
3 g verbinding tablets a € 15 per maand/per tablet	4.320	2.160
Aanschaf applicaties	400	100
Inkomsten bruikleen door gebruiker 20/10 x €15 x 11 mndn	-/-3.300	-/-1.650
Subtotaal	13.420	6.610
<u>Begeleiding WijZ 7,5 upw en Welzijn voor Kampen 3 upw</u> (Totaal 390 uur Zwolle en 170 uur Kampen)		
Projectontwikkeling en uitwerking (Z50, K 20)		
Huisbezoeken deelnemers (Z40, K20)		
Ontwikkelen businesscase (Z60, K30)		
Projectverantwoording schrijven (Z40)	14.250	5.250
Begeleiden en werven vrijwilligers (Z 200, K 100)		
Scholingskosten	2.000	1.000
Onkosten vrijwilligers	300	150
Subtotaal	31.550	13.900
<u>Kosten deelname (zorg)partners (totaal 46 u)</u>		3.520
Deelname stuurgroep-lokale werkgroep		
Scholing wijkverpleegkundigen-verzorgenden		
Evaluatie		
<u>Technische kosten totaal 200 uur a 90 euro</u>		18.000
Te weten:		
Opstellen eisenpakket en advies over hardware, verbinding en leverancier (20 uur)		
Begeleiding bij inkoop (8 uur)		
Opstellen van gewenste functionaliteiten en planning (8 uur)		
Inrichten van de tablets ism studenten, protocol maken (24 uur)		
Testen van tablets ism vrijwilligers (8 uur)		
Protocol voor gebruik van tablet door ouderen ism WijZ, Welzijn Kampen (4 uur)		
Deelnemen aan projectgroep (8 uur)		
Tablets gereed maken voor uitrol (16 uur)		
Technische vragen beantwoorden gedurende pilot traject (36 uur)		
Scholing vrijwilligers (20 uur)		
Terugkomdagen vrijwilligers tbv technische vragen (24 u)		
Adviseren in loop van project over toepasbaarheid apps (24 uur)		
<u>Totaal</u>		<u>€ 87.000</u>

Bijlage 1 Nadere doelgroepsbepaling

Bij de keuze van de doelgroep wordt nagegaan of onderling persoonlijk contact tussen deze senioren (deels) mogelijk is, bijvoorbeeld doordat zij bij elkaar in de buurt wonen. Omdat Buurtzorgteam Zwolle Zuid is bereid is mee te werken, is er inmiddels contact geweest met een grote verhuurder in Zuid, te weten SWZ. Deze corporatie verhuurt o.a. woningen aan senioren in de kamerledenlaan. Hier is ook een bewonersvereniging actief met wie contact kan worden gelegd. Buurtzorgteam Zwolle Zuid kent al een aantal senioren die prima geschikt zijn voor het project van de tablet. De mogelijkheden tot samenwerking met project Buurtgeluk worden daarbij onderzocht.

Ook is inmiddels contact geweest met de buurtkamer in Assendorp en ook hier is interesse in het project. De buurtkamer wordt bezocht door ouderen uit de wijk Assendorp die een extra steuntje in de rug kunnen gebruiken en elkaar daarom wekelijks ontmoeten. Ook ouderen in het project “de draad” die hun partner hebben verloren en die de draad weer willen oppakken, zijn mogelijk geschikt voor dit project.

In Kampen is de Flevowijk in beeld als mogelijke plek voor het project de tablet. In deze wijk zijn meerdere seniorenflats en vindt het project “Meer handen, minder zorg” plaats, samen met Travers en Icare. Samenwerking met dit project is ook mogelijk. Via het project preventief huisbezoek worden ook geschikte senioren geworven.

Bijlage 2 Technische specificaties

In de voorbereidingsfase wordt het programma van eisen voor de tablet en een lijst van geschikte applicaties nader bepaald. In grote lijnen bestaat dit uit de volgende thema's.

Programma van eisen

De tablets zijn gebruiksvriendelijk en voorzien van een afneembaar toetsenbord. Een toetsenbord is namelijk gemakkelijker te bedienen voor ouderen dan een touchscreen. De tablets draaien op google android. Er wordt waarschijnlijk niet gekozen voor I-pads van Apple omdat de applicaties over het algemeen duurder zijn in aanschaf en omdat de keuzevrijheid hierin lager is.

- ✓ De tablet moet zo zijn ingericht dat de deelnemers er veilig mee kunnen werken.
- ✓ Er wordt gewerkt met bestaande applicaties
- ✓ De applicaties moeten zo zijn samengesteld/bewerkt dat de deelnemers er mee kunnen werken.
- ✓ Er moet sprake zijn van een veilige communicatieomgeving
- ✓ De tabs en applicaties maken gebruik van reguliere wifi of databundel
- ✓ Deelnemers hebben een eigen wifi-verbinding of zijn bereid deze aan te schaffen
- ✓ Specificaties en grootte van de tablet moeten nog nader bepaald worden in samenspraak met de ICT adviseur.

De volgende applicaties worden minimaal toegepast, mits beschikbaar:

- 1) applicatie gericht op contact onderhouden met sociale omgeving en de zorg
- 2) applicatie gericht op het toegankelijk maken van (informatie over) voorzieningen
- 3) applicatie gericht op maatschappelijke participatie (bijv. lokaal nieuws)
- 4) applicatie gericht op dagbesteding bij voorkeur iets wat je samen met anderen kunt doen
- 5) Applicaties die zorgkosten voorkomen. Zo wordt de applicatie `moet ik naar dokter`, die ontwikkeld is door de huisartsenpost in Apeldoorn, nader onderzocht en zo mogelijk op deze lijst gezet.

Denk hierbij aan:

- ✓ Eenvoudige skype of vyber: praten met elkaar in beeld en geluid.
- ✓ Woordspelletjes (scrabble, rummicub) die je alleen of met anderen kunt doen, deels in de besloten omgeving
- ✓ Nieuwspagina met grote letters
- ✓ Weerbericht
- ✓ Sociale kaart van de directe omgeving

Bijlage 3: Zelfredzaamheidsmatrix

De Zelfredzaamheidsmatrix (ZRM) is een instrument waarmee professionals in staat zijn een gestandaardiseerde beoordeling van de zelfredzaamheid van de klant te maken. Met de resultaten kunnen organisaties en instellingen bepalen in welke mate programma's en interventies succesvol zijn in het bevorderen van de zelfredzaamheid van hun cliënten. De matrix wordt in Zwolle al gebruikt bijvoorbeeld binnen het project Palestrinalaan en het Activerend Huisbezoek.

Met de Zelfredzaamheids-matrix (ZRM) kun je een gestandaardiseerde beoordeling geven van de zelfredzaamheid van een persoon. Zelfredzaamheid is hier gedefinieerd als: "het vermogen om zich te kunnen redden in de huidige situatie op het gespecificeerde levensdomein". Het zelf organiseren, behouden en/of verminderen van professionele hulpverlening is in deze definitie een belangrijk aspect van de zelfredzaamheid.

Het invullen van de ZRM vindt plaats tijdens het intake- en evaluatiegesprek met de oudere. In dit gesprek komen alle domeinen van de Zelfredzaamheids-Matrix aan de orde.

De ZRM heeft elf domeinen waarop de mate van zelfredzaamheid wordt beoordeeld. Deze domeinen hangen natuurlijk sterk met elkaar samen, ze hebben immers allen betrekking op het dagelijks leven, maar zijn zo gedefinieerd dat ze elkaar niet of nauwelijks overlappen. De domeinen van de ZRM zijn: *Inkomen, Dagbesteding, Huisvesting, Gezinsrelaties, Geestelijke gezondheid, Fysieke gezondheid, Verslaving, ADL-vaardigheden, Sociaal netwerk, Maatschappelijke participatie, en Justitie*. Dit zijn de noodzakelijke en niet-overbodige gebieden die in iedere volwassen persoon (in de Nederlandse samenleving) bepalend zijn voor de effectiviteit, productiviteit en kwaliteit van leven.

De elf domeinen staan in rijen onder elkaar, de vijf antwoordmogelijkheden in kolommen naast elkaar. Zo ontstaat een raamwerk (matrix) met 55 vakken (cellen). Voor iedere cel zijn criteria opgesteld die de antwoordmogelijkheid nader specificeren voor het te beoordelen domein en de beoordelaar ondersteunen bij het waarderen van de zelfredzaamheid op dat domein. Deze criteria helpen de gebruiker te begrijpen wat de ontwikkelaars bijvoorbeeld onder 'niet zelfredzaam' op het domein *Inkomen* verstaan ('onvoldoende inkomsten en/ of spontaan of ongepast uitgeven, groeiende schulden').

De domeinscores lopen van 1 tot en met 5, waarbij 1 de meest ernstige (de zelfredzaamheid is minimaal) en 5 de meest gunstige (de cliënt is volledig zelfredzaam) situatie weergeeft.